

Проблеми та основні напрями реформування системи охорони здоров'я
*Попова І. А., к.е.н., доцент кафедри економіки фармації Національного
фармацевтичного університету
ira_popova_dik@ukr.net*

*Андрійко Л. Ю., здобувач вищої освіти, другого магістерського рівня
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
stildex@i.ua*

Державне регулювання сфери охорони здоров'я є одним з головних напрямів уряду, оскільки економічні відносини в сфері охорони здоров'я створюють непрямий вплив не тільки на життя та здоров'я конкретної людини, а й на стан та відтворення потенціалу всього суспільства. Охорона здоров'я – особлива сфера діяльності, яка забезпечує права громадян на життя та здоров'я. Таким чином, державна політика в сфері охорони здоров'я має забезпечувати її ефективне функціонування.

Проблемами формування та вдосконалення механізму державного регулювання розвитку сфери охорони здоров'я займалися такі вчені, як: Бережна Ю.В., Камінська Т.М., Надюк З.О., Пашков В.М. [1–3] та багато інших. Проте досі не сформовано ефективного механізму регулювання сфери охорони здоров'я. Сучасні трансформаційні перетворення в сфері охорони здоров'я потребують удосконалення елементів механізму державного регулювання медичної галузі.

За даними Європейського регіонального бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), сучасний стан здоров'я населення України характеризується вкрай високими показниками захворюваності та смертності, низьким рівнем тривалості життя, значним обмеженням можливості отримувати належну медичну допомогу.

Порівняно з країнами Європи, показник смертності населення в Україні залишається одним із найвищих у Європі. При цьому смертність від серцево-судинних захворювань є однією з найвищих у світі та становить 67,3% у структурі загальної смертності, а смертність від онкологічних захворювань – 13,3%. Фактично ці два види хвороби визначають 80% щорічних втрат населення України. Удвічі вищим за країни Європейського Союзу є й рівень дитячої смертності, що вважається одним із основних показників якості роботи системи охорони здоров'я. При цьому показник природного приросту населення в Україні залишається від'ємним, а сумарний коефіцієнт народжуваності становить лише 1,5 дитини на одну жінку, тоді як для досягнення рівня простого відтворення населення він має становити 2,03–2,08.

Україна посідає одне з найнижчих рейтингових місць у Європейському регіоні. При цьому за даними Державної служби статистики України система охорони здоров'я споживає загальних витрат у розмірі майже 7,4 % обсягу ВВП України, що перевищує показники деяких країн ЄС.

Причиною кризової ситуації у сфері охорони здоров'я в Україні стало те, що протягом останніх років, незважаючи на значні загальні витрати на утримання системи охорони здоров'я, значну частку яких громадяни оплачують власним коштом, вона не здатна адекватно реагувати на сучасний високий рівень захворюваності серед населення.

Аналіз законодавчих та нормативних документів, а також літературних джерел дозволив визначити основні проблеми у сфері охорони здоров'я:

– несприйняття медичної реформи населенням та лікарями, оскільки немає чіткого розуміння що відбувається та які зміни відбудуться в подальшому;

- велика вартість медичних послуг та неможливість населення оплатити за послугу відразу;
- низька якість медичних послуг;
- брак кваліфікованих медичних кадрів;
- проблеми доступу до служб медичної допомоги, особливо в сільській місцевості;
- недостатньо серйозне ставлення до профілактики захворювань як з боку населення, так і державної влади;
- демографічне старіння населення;
- брак фінансових ресурсів на розвиток медицини;
- екологічні проблеми;
- економічна криза.

Державне регулювання сферою охорони здоров'я, що діяло в Україні довгий час залишалось практично незмінним. Сьогодні прийнято низку законодавчих актів та нормативних документів, які дозволяють наблизити систему охорони здоров'я України до світового зразку. Так, вступив в дію Закон України «Про затвердження загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір», були проведені парламентські слухання на тему: «Сучасний стан, шляхи та перспективи реформи у сфері охорони здоров'я» та введено в дію велику кількість нових нормативних документів цієї сфери [4–6]. В основу медичної реформи покладено фундаментальні підходи соціального забезпечення громадян та гуманістичні підходи, що притаманні діяльності лікаря.

Таким чином, незважаючи на політичну волю центральних органів влади, залишаються ризики якісної імплементації реформи охорони здоров'я на регіональному рівні. В сучасних мовах стратегічно важливо забезпечити регулярну та якісну комунікацію з місцевими органами влади, громадськістю та представниками медичної спільноти, гарантувавши повне розуміння всіх процесів на рівні виконавців. Невід'ємною частиною успішного впровадження реформи є вчасне досягнення поставлених у межах реформи цілей. Це продемонструє високий рівень підготовки та злагодженість дій на найвищому державному рівні і сприятиме авторитетному сприйняттю впровадження медичної реформи на місцевому рівні.

Враховуючи той факт, що суспільство, лікарська спільнота та органи місцевого самоврядування, з одного боку, покладають великі сподівання, а з іншого – мають упереджене ставлення до майбутніх змін, Міністерство охорони здоров'я України разом з іншими стейкхолдерами має забезпечити якісне виконання завдань, поставлених перед медичною реформою.

Таким чином, виходячи з проблем у сфері охорони здоров'я основними напрямками її реформування повинно стати:

- забезпечення автономізації закладів охорони здоров'я й запровадження нової моделі фінансування на первинному та вторинному рівнях надання медичної допомоги;

- забезпечення розвитку належної інфраструктури для впровадження медичної реформи в сільській місцевості;

- вдосконалення діяльності управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні;

- ефективний перерозподіл повноважень із здійснення закупівель лікарських засобів та медичних виробів між міжнародними організаціями, програмою «Доступні

ліки» (реімбурсація), центральною закупівельною організацією та регіональними закупівлями;

реформування патентну системи та забезпечення умов для вільної конкуренції на ринку лікарських засобів та медичних виробів;

впровадження міжнародних протоколів лікування;

розширення мережі підстанцій, створення відділень невідкладної допомоги та модернізація диспетчерської системи⁴

розробка навчальних програм для фахівців із догоспітальної допомоги, а також для співробітників поліції, пожежників, працівників ДСНС, Національної гвардії України.

Реалізація даних напрямів сприятиме розбудові системи охорони здоров'я, підвищенню якості надання медичних послуг населенню, технологічному переоснащенню медичної галузі, вдосконаленню підготовки медичних кадрів.

Використана література:

1. Бережна Ю. В. Об'єктивна необхідність державного регулювання розвитку сфери охорони здоров'я в Україні. Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 10–11 травня 2012 р.). – Харків, 2012. – С. 236–239.

2. Камінська Т. М. Про розвиток квазіринкових відносин в охороні здоров'я // Економічна теорія. – 2006. – № 2. – С. 17–24.

3. Пашков В. М. Правове забезпечення реформування сфери охорони здоров'я // Український медичний часопис. – 2017. – № 2. – С. 1–6.

4. Про схвалення Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.10.2011 № 1164 р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.

5. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»: від № 6327 від 19.10.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/>.

6. Закон України «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» № 2206-VIII, від 14.11.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.

Шляхи удосконалення регулювання регіонального ринку праці

Попова І. А., к.е.н., доцент кафедри економіки фармації Національного фармацевтичного університету
ira_popova_dik@ukr.net

Гребенюк М. В., здобувач вищої освіти, другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
mariness2604@ukr.net

Коливання темпів економічного зростання господарської діяльності, труднощі зв'язків між суб'єктами господарювання активізують проблеми використання робочої сили, потребують нових підходів до забезпечення сприятливих умов зайнятості. Незважаючи на економічне пожвавлення, ринок праці України залишається